

Gorchmynion Ymddygiad Troseddol (CBO) wrth dderbyn collfarn: Y weithdrefn i awdurdod lleol ei dilyn i ofyn i'r CPS ymgeisio am CBO

Egwyddorion cyffredinol

- Un o'r gwahaniaethau allweddol rhwng ASBO ar ôl collfarn a CBO yw y gall yr erlyniad wneud cais am CBO yn dilyn cais gan yr awdurdod lleol. Os gwneir cais gan yr awdurdod lleol yn unol â'r broses (gweler isod), mae'r penderfyniad terfynol a ddylid ymgeisio am CBO yn un i'r CPS.
- Dim ond ar ôl i'r heddlu gyflwyno ffeil i'r CPS ar ôl naill ai gyhuddo'r diffynnydd o drosedd neu pan fyddant yn chwilio am gyngor ar gyhuddo y gall y CPS dderbyn ffeil CBO.
- Dylai swyddogion awdurdod lleol sy'n dymuno cyflwyno ffeil CBO ymgynghori â'r heddlu i gadarnhau bod ffeil wedi ei chyflwyno, ac nad oes ceisiadau eraill yn yr arfaeth am CBO.
- Pan fydd y troseddwr dan 18 oed, bydd angen cael gwybod beth yw barn y tîm troseddau ieuencid lleol. Rhaid cynnwys y cais am farn y Tîm Troseddau Ieuencid, (gan gynnwys y nodyn o unrhyw alwadau ffôn i'r tîm troseddau ieuencid) ac unrhyw ymateb a dderbynnir, fel rhan o'r ffeil CBO a gyflwynir i'r CPS. Dim ond ar gais yr erlyniad y gall y llys wneud CBO yn erbyn y troseddwr.

Amseriad y cais

- Dylid ymdrin â'r cwestiwn a ddylid ymgeisio am CBO mor fuan â phosibl. Yr amser delfrydol yw wrth gyhuddo. Pan wneir y cais ar ôl y penderfyniad i gyhuddo, rhaid i'r cais gael ei gyflwyno gyda'r ffeil gychwynnol er mwyn rhoi digon o amser i'r CPS adolygu a chyflwyno dogfennau. Os bydd achos yn symud yn gyflym tuag at ddedfryd, gall y CPS ofyn am CBO dros dro er mwyn i gais llawn gael ei gyflwyno a'i adolygu. Bydd ceisiadau a gyflwynir ar ôl unrhyw achos llys bron yn sicr yn rhy hwyr.
- Pan fydd hanes troseddu gwrthrych yn teilyngu cais CBO, gall cais o'r fath gael ei baratoi yn briodol hyd yn oed os nad oes gan yr unigolyn erlyniadau troseddol yn yr arfaeth. Bydd y dull hwn yn caniatáu i gais gael ei gyflwyno i'r CPS yn brydlon pan fydd yr unigolyn yn cael ei gyhuddo a'i anfon i'r llys.

Ffurfi y cais

- Dylid gwneud cais awdurdod lleol am CBO ar y templed cais (Atodiad A).
- Dylid gwneud cais am farn y Tîm Troseddau Ieuencid ar y templed addas (Atodiad B).

Proses

- Dylai'r swyddog awdurdod lleol lenwi'r templed cais (Atodiad A), gan gofnodi'r holl fanylion perthnasol yn glir. Pan fydd y troseddwr dan 18, dylai'r swyddog awdurdod lleol gael gwybod barn y Tîm Troseddau Ieuencid trwy anfon y cais at y Tîm trwy e-bost (Atodiad B). Dylai'r swyddog awdurdod lleol ffonio arweinydd ymddygiad gwrthgymdeithasol y Tîm Troseddau Ieuencid wrth wneud y cais i'w rybuddio o hynny a'r amserlen dan sylw. Dylid cynnwys cofnod o'r cyswllt gyda'r Tîm Troseddau Ieuencid (gan gynnwys yr amser a'r dyddiad) yn y ffeil a gyflwynir i'r CPS.
- Rhaid i'r templed cais (Atodiad A) gael ei gyflwyno yn electronig i'r CPS trwy e-bost diogel. Rhaid i'r templed gael ei chyflwyno gyda thystiolaeth i gefnogi'r cais am CBO. Dylai'r holl ddogfennau a datganiadau perthnasol gael eu llofnodi a'u dyddio. Rhaid rhoi cyflwyniad i'r dogfennau cefnogi i osgoi eu drysu â'r brif ffeil a'u dynodi yn glir, er enghraifft 'MG11; CBO; cyfenw; enw cyntaf'.

- Rhaid i'r templed cais a'r dystiolaeth i gefnogi gael eu cyflwyno gyda Hysbysiad o Fwriad i Ymgeisio drafft (ffurflen CPR50), gorchymyn drafft a hysbysiad achlust drafft. Rhaid i'r dogfennau fod ar fformat Word.
- Rhaid i'r adolygiad o gais am CBO gael ei gynnal gan Erlynydd y Goron.
- Pan fydd y swyddog wedi cyflwyno fersiynau drafft o'r ffurflen Hysbysiad o Fwriad i Ymgeisio a'r hysbysiad achlust, bydd yr erlynydd yn eu hadolygu a'u diwygio, pan fydd angen, ac yn creu copi terfynol i'w gyflwyno.
- Bydd y CPS yn cyflwyno fersiwn derfynol y cais yn electronig i'r llys, trwy e-bost CMS, a bydd yn anfon copi at y swyddog awdurdod lleol. Bydd y CPS hefyd yn cyflwyno'r cais i'r amddiffyniad, trwy CMS os gwnaethant ddefnyddio CJSM, neu trwy gopi caled gyda llythyr cyflwyno.
- Bydd trefniadau lleol yn bodoli o ran paratoi bwndeli copi caled CBO i'w defnyddio yn y llys.

Cyfarwyddyd

- Gweler yr arweiniad ar wahân am wybodaeth ychwanegol am baratoi ceisiadau CBO.

**Gorchmynion Ymddygiad Troseddol (CBO) wrth dderbyn collfarn:
Cais Awdurdod Lleol**

Gofyn	Gwybodaeth am yr achos	
Rhif Cyfeirio Unigryw'r CPS		
Diffynnydd		
Dyddiad geni		
Llys		
Dyddiad y gwrandawriad		
Rhestr fwled o hanes troseddu'r gwrthrych isod. Dylai'r rhestr grynhoi datganiad y swyddog arweiniol mewn un llinell, a chynnwys digwyddiadau pan achoswyd aflonyddwch, dychryn neu bryder, fod yn nhrefn amser a rhoi lleoliad ac amser pob digwyddiad.	Rhestrwch y gwaharddiadau neu ofynion a gynlluniwyd i atal troseddu tebyg o'r un math yn y dyfodol.	

**Y swyddog sy'n llenwi'r ffurflen:
Cyfeiriad e-bost diogel:**

Dylid anfon y canlynol gyda'r cais am CBO:

- Fersiwn ddrafft o'r Hysbysiad o Fwriad i Ymgeisio (ffurflen CPR50)
- Hysbysiad achlust drafft

**Cyflwynwch y cais a'r holl ddeunydd i'w gefnogi i'r CPS trwy e-bost diogel:
(*rhowch gyfeiriad e-bost perthnasol y CPS*)**

Os na fydd y ffeil a gyflwynir i'r CPS yn cydymffurfio â'r gofynion a nodir yn y canllaw byr, ni fydd y CPS yn mynd â'r cais yn ei flaen. Cyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw sicrhau bod y ffeil o'r safon ofynnol ar gyfer gwneud a chefnogi cais am CBO.

Atodiad B

I'W ANFON AT A'I LENWI GAN Y TÎM TROSEDDAU IEUENCTID

Gorchymyn Ymddygiad Troseddol: barn y Tîm Troseddau Ieuencid

Mae Adran 22(8) o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 yn nodi:

'Rhaid i'r erlyniad gael barn y tîm troseddau ieuencid lleol cyn gwneud cais i orchymyn ymddygiad troseddol gael ei wneud os bydd y troseddwr dan 18 oed pan wneir y cais'.

Bydd yr heddlu / awdurdod lleol yn cynnwys y ddogfen hon, yn rhoi barn y Tîm Troseddau Ieuencid fel rhan o'r ffeil CBO a gyflwynir i'r CPS (gweler y ddogfen 'broses' am fanylion).

Manylion yr achos (yr heddlu/ awdurdod lleol i'w llenwi)

Rhif Cyfeirio Unigryw'r CPS:

Enw'r person ifanc:

Lleoliad y llys a dyddiad y gwrandawriad:

A yw'r person ifanc yn hysbys i'r Tîm Troseddau Ieuencid?

Ydy / Na

A oes gan y person ifanc fater yn yr arfaeth i gael dedfryd?

Oes / Na

Os 'oes', nodwch y cynigion i'r llys i ddedfrydu:

A yw'r person ifanc yn destun gorchymyn YOT ar hyn o bryd?

Ydy / Na

Os 'ydy', nodwch y math o orchymyn a'i amodau a'i hyd:

Math o droseddu	Gwaharddiad / gofynion a gynigir	A yw YOT yn cytuno bod hyn yn addas Ydy / Na	Os Na, beth fydd YOT yn ei wneud i atal y troseddu yma
(Yr heddlu/ awdurdod lleol i'w llenwi)		(YOT i'w llenwi)	

Manylion cyswllt YOT: Awdur:

Manylion cyswllt